הכל שוחטין פרק ראשון חולין ו.

ואי ס"ד לא קבלה. רבי זירא מרבי יעקב דר"ג לגמרי אסר מאי קשיא ליה: **לישני ליה.** לגפשיה כי אסר ר"ג כשאין ישראל עומד על גביו דלית ליה לפני עור לא תתן מכשול[ו] וכי אכל רבי יוחנן כשישראל עומד על גביו: **ושמא סכין בלועך.** פסוק הוא בספר משלי: **אם בעל נפש אתה.** אם אדם כשר אתה כדאמר בספחים (דף מ.) בעל נפש לא ילמוד אדם כשר: **בלועך.** בגלמיך. כלומר התחזק על יצרך ולא תעשה זאת: ד[מלאו לחן.] אותם היושבים בהר גרזים ועשו מומרים[ה] לעבודת כוכבים. ואע"ג דרוב כותים לאו מהר גרזים היו רבי מאיר לטעמיה דמיש לטעמיעהו ביבמות (דף פא.): קטן וקטנה לא מוזלין ולא מיבמין דכרי ר"מ אמרו לו לר"מ יפה אמרת לא מוזלין אים כתיב בפרשה[ה] מפני מה לא מיבמין אמר להן קטן שמא ימלא פרים קטנה שמא תמצא חיילונית ונמצאו פונעים בערוה ולא אמר דוב קטנים אינם פריסים: **אם מושל.** גדול בתורה: **אם יודע ברכו.** שאם ישאלנו ישיב לו [ו]טעם: **כן.** שאל: **ואם לאו סכין אם אשר לפניך.** מעצמך ואל תשאל ותביישנו. ושמת סכין בלועך בתריה דהאי קרא כתיב כלומר התחזק עצמך ועצור פיך מלשאול: **אם בעל נפש אתה.** ומתמוה לשאול ולעמוד על העיקר מאי תקנתיה פרוש היתומו: **מפסם גזרו.** ר"מ על היין וכן גמליאל אחריו על השמיטה: **וקבלו מינייהו.** לא שאלו גדולים [ו]היתומו אלא שבדורו של ר"מ לא רלו לקבל עליהם לפרוש מן הכותיים לפי שהיו רגילים בהם ובלדורו של רבי אמי היה אפשר להם לפרוש: **לבטל רשות.** אם דר כותי במבוי צריך לשכור את רשותו ואפילו [ו]נתן להם במתנה אינה מבוטלת עד שישכור והיינו כעובד[ה] כוכבים. וישראל ששכח ולא נתן בערוב עם בני המבוי והוא דר עמהם ואוסר עליהם מבטל להם רשותו ועובד כוכבים עד שישכור ישראל היומו וטעמא מפרש בהדר את העובד כוכבי (עירובין סט.): **משמר שכחו בשוק.** כפרסיא אעפ"י שהוא מומר[ו] לחללו בגנעה הרי הוא כישראל ואם לא עירב עם שכניו בחצר או במבוי נותן להם רשותו ודיו: **לזכות.** בקנין חליפין: **לפונדקא דיאי.** שם העיר ועמי הארץ היו ומשודין על הדמאי. ומשום דאייתין [ו]עילא בהמתן של לדיקים כו' נקט[ה] ואמי להגך שמעמא דמיירי נמי בכי האי גוונא: **מזומקות.** גלויות הרבה לשון מלטמק ויפה לו דשבת (דף לו.): **ביין.** ואמ"כ ערבוב וטרפוס ביין ומיכה ביין משום דמאי והכא משום דליתיה בעיניה וע"י תערובת אייתי לקמייהו לא חשו למילתא: **אפשר.** לי איתא דגזרו חכמים על תערובת דמאי מסתייע מילתא דיגרתי עון שלא יפיס על לבו דגזרו עליו ויבשה הגזרה ואיכא בשוגג: **דק ואשכח.** דלא גזרו: **לפא לפוך המוריים.** דסופו לאוכלו ליין זה על ידי תערובת דמוריים וכן לאת לתוך אלונתית פרוש"ן שנותן מים ויין ושמן אפרסמון כדאמרינן במסכת עבודה זרה (דף ל.): **מחיצין.** מאכל של גרסין[ה] ותבלין מעורבין בו וכן רסיסין מעבדשים אע"פ שפוף כל אלו לערב הואיל ובאין לידו של חבר מעם האדרן בעיניהו שלא בתערובת אייב להפרים [ו]דמאי אם פפק הוא כגון שלקחו מעם האדרן ואין צריך לומר משום ודאי אם אמר לו המוכר לא הפרשתי מהם: **והם עצמם.** הלוקח מעם האדרן את האוכלין עצמן אין צריך להפרים דמאי הואיל ובתערובת בא לידו: **לשכנתו.** אצל עם האדרן: **עיסה לאפוח.** ומסר לה שאור: **וקדרה לבשל.** ונתן לה התבלין אינו חושש שמא החליפה ונתנה משלה שאין מתוקן לפי שאין מצוחין על הגזל: **עשה לי משליחי.** השאור והתבלין: **חושש.** ולריך להפרים עליהם דמאי ואע"ג דתערובת הוא: **כיון דאמר לה עשי לי משליחי.** הוי כמו שלקחו הימנה קודם תערובתן ואע"כ צריכן דהא ע"פ עשתה ועשתה שלוחו: **וטעמא לא בעיל.** לפי שהוא מתקן הכל והוא עיקר ואפילו לקח קדרה מבושלת מעם האדרן שלא נעשה שלוחו כשערבן אסור אבל יין בכיליס אינו עיקר: **ולחלופי לא חייסינן.** דקתני אם נתן לה הכל אין חוששין שמא החליפה: **הנוסן לחמוחו.** עיסתו לאפות: **מפני שחשודה מחלפת המתקלקל.** אם יתקלקל הלחם מחליפתו הלכך מעשר אל שהוא נותן לה דאי מיחלפא ליה שלא יהא חבר זה נותן לפניה מכשול: **ואם שהוא נוטל הימנה.** שמא החליפה אלמא מיחלפא: **הפס כדקתני טעמא.** דלטוהה היא מתכוונת אבל על הגזל כגון לאדם נכרי שאין דעתה להחליף להטיב לו אף להרע אינה חשודה: ולעלמא

אשבחיה ההוא סבא. ר"מ דכל מקום שהוא מזכיר ההוא סבא הוא אליהו ואי אפשר לומר כן בפרק במה מדליקין (שבת דף לד.) בעובדא דרבי שמעון בן יוחאי: **בראש** הר גרזים. כמדרש יש שהיה עבודת כוכבים שהטמין יעקב אבינו תחת האלה בהר בשכם (בראשית לה): **אם בעל נפש אתה פרוש** הימנו. דבסיפא דקרא כתיב ואל תתאו למטעמותיו: **אינו** חושש לשאור ותבלין שבה [ל]א משום מעשר ולא משום שביעית. משמע דתבלין מיינין במעשר ותימה דבפרק בא סימן (נדה נ.) תנן כל שמייב במעשר מעמא טומאת אוכלים ובהעור והרוטב (לקמן דף קח.): תנן והקיפה מצטרפין לטומאת טומאת אוכלין ולקאמר בגמרא [ה]מאי קיפה תבלין אלמא תבלין אין להם טומאת אוכלין אלא על ידי לירוף אע"ג דמייב במעשר ויש לומר דמשום מעשר דקאמר הכא לא קאי אתבלין אלא אשאור ושביעית קאי אף אתבלין דהא במאכל בהמה נמי נהגה שביעית[ה]: המס

את מושל בין תבין את אשר לפניך ושמת סכין בלועך אם בעל נפש אתה אם יודע תלמיד ברבו שיודע להחזיר לו טעם בין ואם לאו תבין את אשר לפניך ושמת סכין בלועך אם בעל נפש אתה פרוש הימנו רבי יצחק בן יוסף שדריה רבי אבהו לאתויי חמרא מבי כותאי אשכחיה ההוא סבא א"ל לית כאן שומרי תורה הלך רבי יצחק וספר דברים לפני רבי אבהו והלך רבי אבהו וספר דברים לפני רבי אמי ורבי אסי [א]ולא זזו משם עד שעשאום עובדי כוכבים גמורין למאי אי לשחיטה ויין נסך מהתם גזרו בהו רבנן אינהו גזור ולא קבלו מינייהו אתו רבי אמי ורבי אסי גזרו וקבלו מינייהו מאי עובדי כוכבים גמורין אמר ר"ג בר יצחק [ב]לבטל רשות וליתן רשות [ג]וכדתניא [ד]ישראל מומר[ו] משמר שבתו בשוק [ה] מבטל רשות ונותן רשות ושאינו משמר שבתו בשוק אינו מבטל רשות ונותן רשות מפני שאמרו [ד]ישראל נותן רשות ומבטל רשות [ה]ובעובד כוכבים עד שישכור כיצד אמר לו רשותי קנויה לך רשותי מבוטלת לך קנה [ו]ואינו צריך לזכות רבי זירא ורב אסי איקלעו לפונדקא דיאי אייתו לקמייהו ביצים המצומקות ביין רבי זירא לא אכל ורב אסי אכל א"ל רבי זירא לרב אסי ולא חייש מר לתערובת דמאי א"ל [ה]לאו אדרעתאי א"ר זירא אפשר גזרו על התערובת דמאי ומסתייעא מילתא דרב אסי למיכל איסורא [ו]השתא בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידן צדיקים עצמן לא כל שכן נפק רבי זירא דק ואשכח [ז]דתנן [ח]הלוקח יין לתת לתוך המוריים או לתוך האלונתית כרשיני לעשות מהן טחינין עדשים לעשות מהן רסיסין חייב משום דמאי ואין צריך לומר משום ודאי והן עצמן מותרין מפני שהן תערובת ולא גזרו על תערובת דמאי והתניא [ה]הנותן לשכנתו עיסה לאפות וקדירה לבשל [ו] אינו חושש לשאור ותבלין שבה [ז]לא משום שביעית ולא משום [ח]מעשר [ו] ואם אמר לה עשי לי משליחי חושש לשאור ותבלין שבה משום שביעית ומשום מעשר שאני התם [ה]דכיון דקאמר לה עשי לי משליחי כמאן דעריב בידים דמי רפרם אמר שאני שאור [ו]ותבלין דלטעמא עביד [ו]וטעמא לא בטיל [ה]ולחלופי לא חיישינן והתנן [ח]הנותן לחמותו מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שחשודה מחלפת המתקלקל התם [ו]כדתניא טעמא א"ר יהודה [ז]רוצה היא בתקנת בתה ובושה מחתנה ולעלמא

מיניה ותבלין פניו: ושמת סכין בלועך אם בעל נפש אתה. דדעתך ללמוד פרוש ממנו לר' אחר: אי לשחיטה ויין נסך מהתם גזרו בהו. כלומר רבן גמליאל ור' מאיר גזרו עליהן: משמר שבתו בשוק. כלומר בפני בני אדם משמר שבת. בצנעא לא משמר כיון דבפני בני אדם משמר שבת מבטל רשות אם שכח ולא עירב עם בני חצר מ"ש אומר עליהן עד שיבטל להן רשותו

בשבת דדינו לענין ביטול רשות כישראל אבל אם עובד כוכבים דר עמהם בחצר ושכחו ולא שכרו מע"ש אסור בשבת שאין יכולין לשכור מן העובד כוכבים בשבת ובני חצר אין יכולין לבטל בחצרו עד שישכירו מן העובד כוכבים: ואין צריך לזכות. בקנין: לפונדקא דיאי. כלומר עמי הארץ היו והיין ספק מעושר ספק אינו מעושר: ביצים מצומקות. של עמי הארץ: ורפרם אמר משום טעמא דעבידי לטעמא וטעמא לא בטיל ומשום הכי לא היה אסור בשאור כו': ומשום חילוף לא חיישינן. ולא והתנן מעשר את שנותן לה ואת שהוא נוטל הימנה כלומר את שהוא נותן לה מעשר וכן כשהוא נוטל הימנה מפני שחשודה שמתחלפת המתקלקל כלומר אם מתקלקל הלחם כלומר שנשרף בתנור היא נוטלת המקולקל ונותנת לה יפה: התם משום טעמא דקתני כו'

מסורת הש"ס

א) [לקמן יח: פו. יומא פח: קיט. ניטין כ: ע"ש לד: מ: כתובות יט: מנ: נדה לח: מח.]. ב) [לקמן קנב. עירובין כג: כתובות קיא: קידושין פ: ערכין מ:]. ג) עירובין סט: ע"ז סד:. ד) [כפ"ל: מגומר]. ה) [ע"ל מגומר]. ו) [ע"ל ה: ושם נמקן]. ז) [ע"ל ה: ושם נמקן]. ח) תוספתא פ"ח דדמאי הי"ח. ט) [עיין תוס' כתובות ג. ד"ה מעבדות]. י) [כילה לח:]. כ) דמאי פ"ג מ"ו ניטין פח: כל הסוגיא]. ל) [ע"ל כמקמן]. מ) [דמאי פ"ג מ"ו]. נ) [ויקרא יט]. ס) כפ"ח: משומדים. ע) [דברים כה]. פ) כפ"ח: נעורכד. צ) כפ"ח: משומד. ק) [דף ה:]. ר) כפ"ח: כרישין. ש) שם דף קכ. ת) [וע"ש תוס' יומא פח: ד"ה שכפלכלין ותוס' נדה ב. ד"ה כל].

מוסף רש"י

ולייתן רשות. שאינו יכול ליתן רשותו לישראל אלא אם כן שכר תחתי מעבד שבת (ע"ז סד:). משמר שבתו בשוק. כפרהסיא ואע"פ שהוא מומר לחלל שבת בצנעא (שם ושרובין שם:). ונותן רשות. אם היה פחות כיתו פחות לאחר שישראל דרין בה ישבת ולא עירב עמהן, מבטל להם את רשותו של אחר ואם לא כיעל אסור לדורות מתמיהים לאחר דהוה להו מוליאין מרשות המיוחדת לכל אחד לרשות שיש לה חלק בה, וחכמים גזרו שלא לדורות מרשותו לרשות חבירו (ע"ז שם). כיצד. דאשכחא דאי הניחן רשות (שם) ישראל הניחן רשות אומר רשותי קנויה לך חוץ מטלה ממנו ומועלת לאחר (ע"ז שם). רשותי קנויה לך. לו רשותי מבוטלת לך (ערובין שם). קנה. הבטל באמירה בצנעא אלא מתן מעות, ואינו צריך לזכות. ע"י קנין (ע"ז שם). לאו אדעתאי. לא נתמי לבי (ברכות כו.) שוגג הייתי (מנחות לה:) לא הייתי זכור, ודכותי פירשו לא מכולא לי (שבת צה. וצ"ב אם שייך גם כאן). בהמתן של צדיקים. אמולי דר' פנחס בן יאיר לקמן, אין הקב"ה מביא תקלה על ידן. שתאכל הבהמה דבר האסור לה (ע"ז ה:). הנותן לחמותו. שיפה לתקנה לו יהא תנר ויהא אשת עם האדרן והעבילה לכך (גיטין סא:). שחשודה מחלפת המתקלקל. ונותנת לו היפה אלה, הלכך מעשר את שהוא נותן לה, שאם מחליפנו נמצא מאכילה שאינו מעושר, ואת שהוא נוטל הימנה, שאם החליפתו נמצא אוכל שאינו מעושר (שם). רוצה היא כו'. ולא לרעה היא מחלפת (שם).

שיטה מקובצת

א) מבטל רשות ונותן רשות וכו' נ"ב בקצת ס"י לא נרסי' ונותן רשות: ב) אינו חושש לשאור ותבלין וכו'. נ"ב עי' תוס' כתובות דף כד ע"א: ג) ואם אמר לה עשי לי וכו'. נ"ב נ"א בקצת ס"י בד"א בזמן שאמר לה עשי לי משלי אבל אמר לה עשי לי משליחי חושש וכו': ד) מצאו להם אותם. נ"ב נ"א כס"י מצאו להם לאותם היושבים בהר וכו': ה) ישיב לו דבר טעם: ו) לא שאלו גדולים מאלו אלא: ז) ישותו ואפילו בטלה להם: ח) נקיט ואייתי להגך שמעתא: ט) חייב להפריש משום דמאי:

עין משפט נר מצוה

כב א מי' פ"ג מהלכות מאכלות אסורות הטומאה הלכה י טוש"ע י"ד סי' כ סעיף ח (וכנר אלפס בניגון פ"ח דף קמו):
כג ב טוש"ע מ"ח סי' שפה סעיף כ (וכנר אלפס שם):
כד ג מי' פ"ב מהלכות מירוכין הלכה כח סמג עשין מד"ם טוש"ע מ"ח סי' שפה סעיף ג:
כה ד מי' שם סמג שם טוש"ע מ"ח סי' שם סעיף ח:
כו ה מי' שם הלי י וסמג שם טוש"ע מ"ח סימן שפה סעיף ח (וכנר אלפס שם):
כז ו מי' שם הלכה טז (כרמב"ם שם לימא) סמג שם טוש"ע שם סי' שם סעיף ח:
כח ז מי' פ"ג מהלכות מעשר הלכה יח:
כט ח ט מי' שם פי"ח הלכה יג (טוש"ע י"ד סימן קיט סעיף ג):
ל י מי' שם פי"ג הלכה יח (ופמ"ג מהלכות מאכלות אסורות הל"ב):
לא כ (מי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכה ין):
לב ל מי' פי"ח מהלכות מעשר הלכה יב וע"ש טוש"ע י"ד סי' קיט ס"ג:

תורה אור השלם

1. ושמת סכין בלועך אם בעל נפש אתה:
משלי כג ב
2. כי תשב לדלות את מושל בין תבין את אשר לפניך: משלי כג א

גליון הש"ס

גמ' כי הא דרשב"א וכו'. וכ"ה במד"ר פרשת תצא בסיומו לשון קצת: שם לא משום שביעית. עין כתובות דף כד ע"א תוס' ד"ה שלי מדם וכנכולות דף ל ע"ב תוס' ד"ה מתני':

ליעוי רש"י

פרישר"ן. שפע. רוב.

רבינו גרשום

אלא לאו ש"מ קיבלה מיניה ר' זירא מר' יעקב בר אידי דאפילו בשישראל עע"ג אסור: דמות יונה מצאו בראש הר גרזים. כלומר בארץ ישראל שהיו עובדין אותה לשום ע"ז. ולמה אמר בראש הר גרזים לפי שבחוצה לארץ לאו חשובה ע"ז אלא מנהג אבותיהם בידיהם ואלו מצאו בא"י ועובדין אותה: ור' מאיר לטעמיה דחייש למיעוט. כלומר והיכא ר' מאיר חייש למיעוט לענין חיוק שנמצא בצד העיסה ובצק בידו רבי מאיר מטהר העיסה ורבנן מטמאין ואמרינן מ"ש דרבי מאיר רוב חיוקות מטפחין ומיעוט אין מטפחין סמוך מיעוטא לחזקה דעיסה זו בחזקת טהרה עומדת ואיתרע לה רובה הכא נמי לענין כותים חיישינן למיעוט וגזר רובה אטו מיעוטא: האם לאו תבין את אשר לפניך. כלומר ראה מורה שלפניך ואל תלבין פניו ואם לאו דלא חזוה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com